

Help jongere Bijbellezen

Creatief en spannend Schriftgebruik kan Woord van God dichterbij brengen

Jongeren gaan alleen zelf de Bijbel lezen als zij ontdekken dat deze betrekking heeft op hun eigen leven, stelt ds. M. J. Schuurman. Dat vraagt om een creatieve omgang met de Schrift in prediking, catechese en pastoraat.

Een groot deel van de reformatorische jongeren leest nauwelijks in de Bijbel. Dat was een van de conclusies van een onderzoek dat onlangs door het Landelijk Contact Jeugdwerk (LCJ) in de Christelijke Gereformeerde Kerken werd gepresenteerd.

Ik denk dat deze uitslag voor de meeste catecheten niet eens zo schokkend is, omdat zij dat wekelijks op catechisatie ervaren. Veel jongeren hebben überhaupt moeite om een tekst te lezen en die direct te begrijpen. Omdat de Bijbel vanuit zichzelf al niet gemakkelijk is, ligt er al bij voorbaat een drempel.

Er zijn naar mijn idee ook andere factoren waardoor jongeren minder uit de Bijbel lezen dan wenselijk zou zijn. Het verbaast mij dat in reformatorische catechesemethoden nauwelijks wordt uitgelegd hoe je dat doet: Bijbellezen. Er wordt wel van uitgegaan dat het belangrijk is, maar de catechisant wordt niet geholpen op dit vlak. Hij moet het zelf ontdekken. Catechese zou veel meer ook een vorm van inwijding moeten zijn.

Bovendien is het gebruik van de Bijbel vaak clichématig. Zelden wordt het spannend. Zelden heeft het Bijbelgebruik impact op de eigen existentie. De Bijbel wordt eigenlijk alleen confronterend toegepast op ethisch vlak. Dan is het de bedoeling dat jongeren zich bepaalde reformatorische normen en waarden eigen maken.

Postmodern

De cognitieve manier van Bijbelgebruik plaatst de jongere op een afstand van de Bijbel. Vanuit de didactiek is immers bekend dat cognitief leren vaak afstandelijker is en buiten de eigen existentie omgaat. Het eigen bestaan gaat eerder meedoen als er via ervaring wordt geleerd. Jongeren worden alleen gestimuleerd om zelf de

„Naar mijn idee is het gemakkelijker om in deze tijd het Woord van God te verkondigen dan enkele decennia geleden. Het vraagt wel veel creativiteit. Daar staat tegenover dat dit tegemoetkomt aan een verlangen in de gemeente, ook onder jongeren, om daadwerkelijk aangesproken te worden door het Woord van God.” Foto iStock

Bijbel te lezen als zij ontdekken dat de Bijbel betrekking heeft op hun eigen leven en als zij ervaren dat je de Bijbel op een spannende en originele manier kunt lezen.

De reformatorische traditie gaat ervan uit dat de Heere ons door middel van Zijn Woord aanspreekt en dus onze hele existentie op het spel staat. Van belang is dus dat jongeren in staat zijn om de verbinding te leggen tussen hun eigen leven en de Schrift. En dat lukt vaak niet. Omdat het niet is aangeleerd.

Eigenlijk is dat merkwaardig. Want in deze postmoderne tijd is er veel aandacht voor. Onlangs is in deze krant een dis-

cussie gevoerd over postmodern gereformeerd zijn. Juist als het gaat om het stimuleren van het lezen van de Bijbel kunnen wij als reformatorischen winst doen met de postmoderniteit.

Door de postmoderniteit is er aandacht gekomen voor het vreemde van de Schrift. De Schrift is niet bij voorbaat duidelijk. De Schrift is troostend, maar ook confronterend. Het gaat erom dat het eigen leven zo direct in contact komt met de Schrift dat het eigen leven en de wereld van de Schrift met elkaar versmelten.

Op die manier is de werkelijkheid van de Heere niet iets dat buiten ons om gaat, maar komt ons leven in de werkelijkheid

van de Heere te staan. Zoals dat met de herders gebeurde: de heerlijkheid des Heeren kwam over hen heen.

Deze versmelting is tegelijkertijd spannend. Naar mijn idee is het daarom gemakkelijker om in deze tijd het Woord van God te verkondigen dan enkele decennia geleden. Het vraagt wel veel creativiteit. Daar staat tegenover dat dit tegemoetkomt aan een verlangen in de gemeente, ook onder jongeren, om daadwerkelijk aangesproken te worden door het Woord van God.

Klaagpsalmen

De Schrift is zelf ook existentieel. De Bijbel staat vol met wor-

stelingen met God. In het oudtestamentische onderzoek is er veel aandacht voor de klachten zoals die in Psalmen als Psalm 88 voorkomen. Daarbij is het inzicht ontstaan dat de psalmdichters juist in die diepte vastgehouden worden door de band met de Heere. Wanneer jongeren in contact gebracht worden met de klaagpsalmen gaat er een wereld voor hen open. Zij zien hierin hun eigen worstelingen. De Psalmen kunnen onze nood verwoorden.

Op die manier kunnen kinderen en jongeren de wereld van de Schrift worden binnengeleid. Deze inwijding in de Schrift kan niet creatief genoeg gebeuren. Inwijding betekent

ook dat Schriftwoorden aangeleerd dienen te worden. Door bijvoorbeeld na de catechisatie korte overdenkingen over het besproken thema mee te geven. Door op belangrijke momenten een Bijbeltekst mee te geven. Door de existentiële kant van de Schrift in prediking, pastoraat en catechese mee te nemen.

Jongeren zijn geholpen bij een existentiële, creatieve en spannende lezing van de Schrift. Om het heilige geheim van Christus te ontdekken. Zodat zij zien dat de Bijbel inhaakt op hun eigen leven.

De auteur is predikant van de hervormde gemeenten IJpendam en Watergang.

Niet talent, maar roeping bepaalt plaats van vrouw

Bijbels gezien wordt de plaats van de vrouw in het gezin niet bepaald door haar talenten, maar door haar roeping, schrijft ds. M. van Reenen.

In het afsluitende artikel van een serie over de verhouding man-vrouw (RD van maandag) wordt de gelijkheid van de talenten (Matth. 25) gebruikt om een werkring buitenshuis te rechtvaardigen. Maar passen we deze gelijkheid zo goed toe?

Allereerst strookt dat niet met het doel ervan. Verder wordt in de parallelgelijkenis in Lukas 19 over verschil in talenten niet gesproken. Bovendien moeten allen met hun talenten hetzelfde werk doen. De talenten verschillen echter niet kwalitatief, maar kwantitatief. Wat zegt deze gelijkenis dan? Dat God Zijn eigen werk terug-

vraagt. Dat geldt vooral Zijn openbaring (Rom. 3:2, Luk. 12:47), en vervolgens andere gaven. De mate waarin God genadegaven toevertrouwt, is wel bepalend voor Zijn oordeel over ons leven, maar niet zo zeer betreffende de specifieke taak die we op ons zouden moeten nemen. Wie zou overigens bepalen wat "mijn talent" is?

Een van de geïnterviewden geeft voorbeelden van Bijbelse personen die geroepen zijn ondanks hun talent. Dit lijkt niet slechts incidenteel, maar is een fundamentele lijn in de Bijbel. Zie bijvoorbeeld de apostelen. Mensen van onderscheiden achtergrond en karakter, maar met één roeping: „Volg Mij.”

Bekwaamheden vooraf bepalen niet hun specifieke taak. Dan hadden we immers de tollenaar Levi krentmeester gemaakt, en de wetgeleerde Paulus Jodenapostel. Pas daar-

„Veel Bijbelse personen worden geroepen ondanks hun talent.” Foto: de profeet Jeremia (schilderij van Rembrandt).

Foto The York Project

ná zijn gaven belangrijk, zoals Paulus' geleerdheid.

Zo is de lijn doorgaans in de Schrift: als het ons te doen is om

de wil van God, is niet het talent, maar de roeping bepalend voor de in te nemen plaats. Op die plaats zijn "gaven" belang-

rijk voor de verantwoordelijkheid en concrete invulling. En wie trouw de plaats inneemt die God aanwijst, ontvangt misschien wel niet de maximale, maar wel de nodige bekwaamheid daarvoor.

De roeping is deels bijzonder (bijvoorbeeld ambtelijk), deels ook algemeen. Iedereen wordt geroepen zijn leven in Gods dienst te besteden, tegen de tendens in van kiezen op grond van talenten, ontplooiingsmogelijkheden etc.

Zien allereerst mannen hun werk echt als goddelijk beroep? Voor de vrouw geldt (als zij van de Heere een gezin kreeg) de algemene roeping uit 1 Tim. 2:15. Eerst wordt daar gezegd dat de ambtelijke taak in de gemeente bij de man ligt. De vrouw hoeft zich evenwel niet slechts onnuttig te voelen, want zij heeft haar waardevolle plaats: „Zij zal zalig worden in kinderen

te baren.” Dit gaat niet over de grond van, maar over de weg tot zaligheid (vergelijk de „verdrukkingen” in Hand. 14:22). De vrouw komt tot haar bestemming in het „baren” van kinderen – wat het hele scala omvat: dragen, baren, voeden, opvoeden.

Niet baren is het doel, maar opvoeden tot Gods eer. Dat is geen lot van de vrouw, maar haar roeping. Er wordt niet eerst gevraagd of een vrouw talenten heeft om te baren. Nee, zij mag het eenvoudigweg doen, als roeping, als genade. Genade, omdat in deze weg de vrouw in Gods Koninkrijk niet minder betekent dan een ambtsdrager – als zij tenminste „blijft in het geloof en liefde en heiligmaking, met matigheid.”

De auteur is predikant van de hersteld hervormde gemeenten Ederveen en Andelst-Zetten.

Stel niet methode, maar kind centraal

Het huidige onderwijs is veel te veel gericht op methoden en kerndoelen. Stel het kind centraal en geef leerkrachten meer vrijheid, is het advies van Saskia de Graaf-Bakker.

In zijn reactie op het artikel van drs. Willemieke de Jong (RD van 14 december) schrijft dr. Ewald Vervaeke (RD van 17 december) dat het kleuteronderwijs niet is gebaat bij een ontwikkelingsgerichte vorm van onderwijs. De leuter, zo vindt hij, is nog niet toe aan andere dingen dan spelen.

Dat geldt inderdaad voor de gemiddelde leuter, maar het probleem is juist dat de „gemiddelde leerling” niet bestaat. Elk kind ontwikkelt zich anders en vaak sprongsgewijs. Het onderwijs gaat echter vaak niet uit van het kind, maar van bepaal-

de methoden en kerndoelen. Kinderen die niet mee kunnen komen met bepaalde methoden worden geproblematiseerd.

In de discussie over het huidige kleuteronderwijs is het mijns inziens goed om te rade te gaan bij pedagogen uit het verleden. Het gevaar van methodisering is namelijk niet nieuw in het onderwijs. Iemand die het hier vurig tegen waarschuwde, was de bekende Leidse pedagoog Wijbrandus Haanstra, die zich in het begin van de twintigste eeuw specialiseerde in het onderwijs aan kleuters.

Haanstra was van 1882 tot 1924 directeur van de Leidse kweekschool voor kleuteronderwijzers, waaraan ook een kleuterschool verbonden was. Hij was een fervent aanhanger van de Duitse pedagoog Friedrich Fröbel en hij was degene die in Nederland het kleuteronderwijs echt op de kaart zette en moderniseerde. Tot die

tijd was het kleuteronderwijs sterk achtergebleven bij het onderwijs op de lagere school.

In Haanstra's tijd was er al sprake van „vermethodisering”, zoals hij het noemde. Veel scholen voor kleuters noemden zich „Fröbelscholen”. Dit was Haanstra echter een doorn in het oog. Volgens hem eigenden deze scholen zich een naam toe die zij niet waard waren.

Dezelfde fout

De Fröbelscholen gebruikten weliswaar de leermiddelen van Fröbel, maar pasten deze zo stringent en onderwets toe dat het leren vanuit de ervaring van het kind en aangepast aan de ontwikkeling van het kind, waarvoor Fröbel zo had geplaid, niet van de grond kwam. De methode was centraal komen te staan, niet het kind.

Het onderwijs moest worden aangepast aan het kind, vond Haanstra. De leerkracht moest

zich naar het kind toe buigen. Het kind moest de dingen die het leerde zelf ervaren en hierbij diende de leerling en niet de lesmethode centraal te staan. Zoals gezegd was de manier waarop Haanstra in zijn tijd de leerling centraal wilde stellen een groot succes en betekende het een enorme verbetering voor het onderwijs.

Na zijn dood vervielen zijn volgelingen echter in dezelfde fout: zij wilden Haanstra's methode strak navolgen. Hierbij werd dus weer het kind uit het oog verloren en ging de Metho-

Hoogbegaafde en andersbegaafde kinderen wordt tekortgedaan

de Leidse Kweekschool aan zijn eigen succes ten onder.

Tegenwoordig is het alles vernieuwing wat de klok slaat in onderwijsland. Men wil vooral vooruitstrevend zijn. Hierdoor loopt men het gevaar dat de vernieuwende methode centraal komt te staan en dit ten koste van het kind gaat.

Valkuil

Het gaat er in het onderwijs niet zozeer om welke methode je aanhangt. Misschien moet die methode wel van kind tot kind verschillen. Door de monitoring van de overheid en de daarbij gebruikelijke statistieken is het onderwijs in de valkuil gestapt om te denken in gemiddelden en in methoden en kerndoelen. Hoogbegaafde en andersbegaafde kinderen wordt tekortgedaan. In feite kan een kind geen kind meer zijn als het zich niet in zijn eigen tempo kan ontwikkelen.

OPINIE

De opiniepagina biedt mensen die daaraan vanwege hun specifieke deskundigheid of persoonlijke betrokkenheid behoefte hebben, gelegenheid in te gaan op (semi-)actuele onderwerpen. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen (zonder overleg) te redigeren en/of in te korten, of zonder opgave van reden te weigeren. De aanbevolen lengte van een bijdrage bedraagt 750 woorden. Het zenden van een bijdrage impliceert dat de auteur aan de BV Reformatorisch Dagblad toestemming geeft tot het vastleggen, vervoelwoorden en verspreiden daarvan in gedrukte, elektronische of andere vorm, zoals cd-roms, databank, internet of op geluidsdragers. Coördinator: drs. W. van Klippen. E-mailadres: opinie@refdag.nl.

Steun Iraanse oppositie in kamp Ashraf

Het Westen moet meer steun verlenen aan de Iraanse oppositie in het kamp Ashraf in Irak, stelt Albert Welleweerd.

„Het ziet er niet naar uit dat er een „Kopenhagengest” in het Westen heerst als het om de steun voor het Iraanse volk gaat”, aldus Yochanan Visser in een opiniebijdrage in deze krant van 17 december. Het is inderdaad teleurstellend dat demonstranten in de straten van Teheran en andere Iraanse steden zo weinig steun van het Westen ondervinden.

En dat terwijl volgens de Franse minister van Buitenlandse Zaken, Bernard Kouchner, de demonstranten driekwart van de Iraanse bevolking vertegenwoordigen. Er is dus alle reden voor westerse regeringen om hun kaarten te zetten op democratische verandering in Iran.

Verzet tegen het regime in Teheran komt echter niet alleen vanuit Iran zelf. Al meer dan twintig jaar bevindt zich in een Irak een oppositiegroep die streeft naar democratische verandering in Iran. Sinds de inval van de Amerikanen in Irak bevinden zij zich in kamp Ashraf. Mede door een eigen satellietzender (INTV) is kamp Ashraf een symbool van het Iraanse verzet geworden. Teheran oefent dan ook zware druk uit op de Iraakse regering om kamp Ashraf te sluiten en de bewoners naar Iran te deporteren.

Op 28 en 29 juli 2009 werd kamp Ashraf door Iraakse en Iraanse troepen aangevallen. Twaalf inwoners lieten als gevolg van de aanval het leven en ongeveer 500 mensen raakten gewond.

Beschermde status

De circa 3400 bewoners van kamp Ashraf kregen in 2004 de status van beschermde personen onder de Vierde Conventie van Genève. De Verenigde Staten waren verantwoordelijk voor hun bescherming. Deze droegen begin 2009 de verantwoordelijkheid voor het kamp echter over aan Irak, daarbij waarschuwden van mensenrechtenorganisaties als Amnesty International negerend.

Amerikaanse waarnemers keken toe toen het kamp eind juli werd aangevallen, maar grepen

niet in. De Amerikanen uitten wel kritiek, maar noemden het verder een zaak van de Iraakse regering. Volgens hen hield hun verantwoordelijkheid op nadat het kamp aan Irak was overgedragen. Vooraanstaande juristen betwisten dit echter.

Een nieuw gevaar dreigde toen de Iraakse regering de inwoners van kamp Ashraf een ultimatum stelde. Als ze niet voor 15 december uit zichzelf zouden vertrekken, zouden ze op die datum gedwongen overgeplaatst worden naar een kamp in de provincie Muthanna. Het desbetreffende kamp is een berucht detentie-kamp waar duizenden mensen het leven hebben gelaten.

De bewoners van kamp Ashraf gaven geen gehoor aan het ultimatum, maar startten in plaats daarvan een internationale campagne om aandacht te vragen voor hun situatie. Deze had succes.

Op de gevreesde 15 december kwamen er wel Iraakse troepen, maar die gingen niet over tot gedwongen deportatie. Geboden waren verhoord. Een bewoner van kamp Ashraf schreef op 17 december: „Ik heb veel e-mails ontvangen van mensen die baden dat de aanval van juli zich niet zou herhalen.”

Petitie

Dit betekent niet dat het gevaar nu geweken is. De eerdergenoemde bewoner van kamp Ashraf schreef mij: „Het is onze ervaring dat de huidige Iraakse regering mensenrechten of internationale wetten en normen niet eerbiedigt en dat alleen internationale aandacht voor Ashraf haar ervan kan weerhouden om de bewoners van het kamp weg te vagen.”

Een mogelijkheid om internationale aandacht te vragen, is een petitie gericht aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties te tekenen. Dit kan op internet via gopetition.com/online/31662.html. Een andere optie is contact op te nemen met parlementariërs of andere voor-standaande personen. Ook hier geldt echter: bid en werk. Als christenen hebben we het machtigste wapen dat er is: het gebed.

De auteur is donateur van de Stichting Mensenrechten. Vrienden, die zich inzet voor de mensenrechten in Iran.

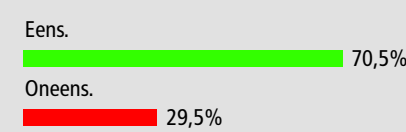
Demonstratie in september bij het Europese hoofdkwartier van de Verenigde Naties in Genève tegen de situatie in kamp Ashraf. Foto EPA

GEPOLLST

Het Nederlands Oogheelkundig Genootschap pleitte vorige maand voor een verbod van consumentenvuurwerk. Bij de afgelopen jaarwisseling moesten 268 mensen worden behandeld met oogletsels.

Alleen professionals mogen vuurwerk afsteken, zo luidde de stelling.

De 931 stemmers op refdag.nl denken er zo over:

DE MENING VAN

Reacties op refdag.nl:

M. Kerkhoff (42), Uddel: „Zowel principieel gezien als vanuit gezondheidskundig perspectief is het ongewenst en onverantwoord dat er vuurwerk wordt afgestoken. Daarom is iedere stap die inperking hiervan bewerkstelligt positief te noemen.” Huib-Jan Murre (14), Capelle

aan den IJssel: „Mensen die knoeien met vuurwerk of illegaal vuurwerk lopen inderdaad een aanzienlijke kans om lichamelijk letsel op te lopen. Ik heb echter nog nooit gehoord dat er lichamelijk letsel ontstond door vuurwerk dat op de juiste manier geproduceerd, gekocht en afgestoken is.”